

Eesti maastike teke – infoklipp

Definitsioon: Maastiku defineeritakse erinevates distsipliinides erinevalt. Laiemas mõistes tähendab see meie poolt tajutavat eripärase väljanägemisega ümbrust, mis kujuneb loodustegurite ja inimtegevuse mõjul.

Eesti üsna madal maastik on tekkinud läbi kolme suure etapi:

I etapp algas umbes 350 miljonit aastat tagasi ajal, mida kutsutakse Hilis-Devoniks. Sel ajal kujunesid peamised nüüdisajalgi eksisteerivad maismaaolud.

II etapp algas jäätumistega, ning just need jäätumised mängisidki sel etapil peamist rolli. Jää mõjutas Eesti maastiku peamiselt kulutamisega. Peamiselt Põhja-Eestis kandis jää minema mitmekümne meetri paksuse settekihi.

III etappi, mis tänagi veel jätkub, iseloomustab inimese tugev mõju pinnamoele. Lisaks looduslikule pinnamoele on inimene loonud karjääre, mis võivad ulatuda mitmekümne meetri sügavusele ning aherainest on kokku tassitud mägesid, mis võivad olla kõrgemad kui 100 m.

Pinnavormide tekkeviisid jaotatakse nelja rühma: kosmogeensed, geogeensed, biogeensed ja antropogeensed tekkeviisid. **Kosmogeensetest** pinnavormidest on enamikele tuttavad meteoriidikraatrid, mis tekkivad meteoriidi kokkupõrkel Maaga. Eestis on kõige tuntumad Kaali, Ilumetsa, Kärkla ja Neugrundi meteoriidikraatrid. **Geogeensed** pinnavormid on tekkinud geoloogiliste välisjõudude toimel (mandrijää, tuul, vesi ja raskusjõud). Eesti pinnavormide tekkimisel on eriti tähtsaks jõuks olnud mandrijää ning selle sulamine. **Bioloogilised** ning **antropogeensed** tegurid mõjutavad pinnavorme üldiselt vähem kui eelmised kaks tegurit kuid mängivad siiski olulist rolli. Tänu taimedele on Eestis näiteks madal- ning siirdesood. Ka sipelgapesasid peetakse pinnavormideks, mis on loom-tekkelised.